

نقشه‌ای برای خاورمیانه

J A M A L

انتقاد = ناپدید شدن

درباره ناپدیدسازی اجباری اقتصاددان چینی

آرش ملکی

پژوهشگر دکتری حقوق بین‌الملل

جورج اورول در سال ۱۹۸۴ با توصیف یک نظام سیاسی تمامیت‌خواه در کشور فرضی به نام اوشیانا از چارچوبی می‌نویسد که در آن حریم خصوصی وجود خارجی نداشته و حاکمان جزئی‌ترین افکار شهروندان خود را هم رصد می‌کنند. در جهان معاصر، کره شمالی تالی اوشیانا است و این کشور کوچک بیشترین همانندی را با تخیل اورول دارد. لیکن خبر تکان‌دهنده روزهای اخیر حکایت از آن دارد که این تمامیت‌خواهی افراطی به چین نیز سرایت کرده و دومین اقتصاد بزرگ جهان نیز در مسیر عینیت‌بخشیدن به ویران‌شهر اوشیانا است. به گزارش وال استریت ژورنال، ژو هنگ‌پنگ، نایب‌رئیس آکادمی علوم اجتماعی پکن - که یک اندیشکده دولتی است - پس از آنکه در یک چت خصوصی در پیام‌رسان وی‌چت (WeChat) از تصمیمات رئیس‌جمهور چین انتقاد نمود، ناپدید شد و حدود پنج ماه است که اطلاعی از سرنوشت او در دست نیست. این در حالی است که آکادمی علوم اجتماعی پکن نیز از پاسخ به پرسش‌های رسانه‌های خارجی پیرامون سرنوشت این اقتصاددان خودداری می‌کند.

این اقدام در حقوق بین‌الملل مصداقی از ناپدیدسازی اجباری است. ناپدیدسازی اجباری یک عمل مجرمانه است که به دستگیری، حبس، ربایش و هر شکلی از سلب آزادی که توسط مأموران رسمی یک دولت یا اشخاص برخوردار از اختیار دولتی انجام شود اطلاق می‌شود. در چارچوب ناپدیدسازی اجباری، محل اختفا و اساساً هر نوع اطلاعی از سرنوشت شخص ناپدیدشده مورد انکار قرار گرفته و امکان بهره‌مند شدن از حمایت‌های قانونی برای چنین شخصی وجود ندارد. تعریفی که در ماده ۲ از «کنوانسیون بین‌المللی حمایت از همگان در برابر ناپدیدسازی اجباری» - معاهده‌ای با ۷۶ عضو - آمده، این

عنوان کرد: «باید دست به دست هم دهیم، و مسائل منطقه را حل کنیم، نه تنها بحث نامنی، تروریسم، بلکه مسائل محیط زیستی، اقتصادی و اجتماعی را باید با هم حل کنیم. ما اگر دست به دست هم دهیم، می‌توانیم مشکلاتمان را حل کنیم و این کار را شروع کردیم. اینجا با سران چند کشور دیدار و گفت‌وگو کردیم و با سران کشورهای دیگری نیز دیدار و گفت‌وگو خواهیم داشت. حتماً به همه کشورهای منطقه و همسایه خواهیم رفت، صحبت خواهیم کرد و آنها را دعوت به همکاری می‌کنیم. حریم و تمامیت ارضی آنها برای ما محترم است و حریم ما و تمامیت ارضی ما هم باید برای آنها محترم باشد. ارتباطات علمی و اقتصادی و فرهنگی، زیست محیطی و ظرفیت‌ها و توانمندی‌های متقابل چیزهایی است که ما می‌توانیم با همدیگر به مشارکت بگذاریم و به همدیگر کمک کنیم. می‌خواهیم با هم جامعه‌ای درست کنیم که همین شعار امسال صلح و توسعه سازمان ملل را در آن در عمل اجرایی کنیم. متأسفانه خیلی از این شعارهایی که در این تریبون‌ها داده می‌شود، صرفاً حرف است، در حضور آدم یک چیزی می‌گویند و پشت سر، کار دیگری می‌کنند.»

«حوشی‌ها فراتر از واکنش به حملات اسرائیل به غزه، چند سال است که در منطقه نامنی ایجاد می‌کنند و باعث اختلال در ترافیک دریایی و کاهش درآمد برخی کشورها مثل مصر شده‌اند و این کارها را با پشتیبانی ایران انجام داده‌اند، آیا کمک خواهید کرد این وضعیت اصلاح شود؟» او در پاسخ به این سوال گفت: «ما که این کار را نکردیم، ما با هر کس که با ما همکاری کند، همکاری می‌کنیم. ایران با آنها ارتباط دارد، با حزب الله هم ارتباط دارد به خاطر اینکه تحت فشار هستند. به همان‌ها هم زور می‌گویند و می‌خواستند آنها را از خانه و کاشانه‌شان بیرون کنند و آنها از خودشان دفاع می‌کردند. اما اینکه اینجا بخواهند آبره‌ها را ناامن کنند، از نظر ما غیرقابل قبول است. در حال حاضر اطلاعات دقیقی درباره این مسئله ندارم، اما به نظر من اگر رژیم صهیونیستی دست از این کارهایی که در منطقه می‌کند، بردارد، وضعیت تغییر می‌کند. امروز حتی کشورهای دیگری مثل عربستان سعودی دارند مذاکره می‌کنند و دعوایی ندارند، دارند مشکلات خودشان را حل می‌کنند. ما می‌توانیم با گفت‌وگو مشکلات را حل کنیم، با اسلحه نمی‌شود مشکل را حل کرد، کاری که آنها قبلاً می‌کردند این بود که هر روز سر آنها بمب می‌ریختند. آدم اجیر کرده بودند و می‌خواستند آنها را مجبور به آن چیزی کنند که خودشان می‌خواستند، حوشی‌ها هم از خودشان دفاع می‌کردند، اما الان نشست‌اند گفت‌وگو می‌کنند و می‌توانند با گفت‌وگو مشکلات را حل کنند. ما خیلی از مسائل را می‌توانیم با گفت‌وگو حل کنیم. اصلاً معنی ندارد انسان با انسان دعوا کند. نباید حق یکدیگر را تضییع کنند، اما اگر طرف مقابل زیاد خواهی می‌کند باید جلوش ایستاد.» رئیس‌جمهور تصریح کرد: «قدرت‌های بزرگ الان در منطقه پایگاه‌های متعدد دارند. نفت و منابع و معادن و امکانات را می‌برند. شما تصور کنید اگر نفت و گاز در این منطقه نبود آیا دیگر دعوا می‌شد، کسی می‌آمد بگوید که ما از این و یا از آن یکی دفاع می‌کنیم. منابعی که در منطقه هست، منطقه را تبدیل کرده به سرزمینی که مثل آتش است و انسان‌ها را به جان هم انداخته‌اند، تا یک عده این منابع را بردارند و ببرند، اما حاصل این منابع برای کشورهای منطقه چیست، جنگ است و خونریزی.»

هم قدرت داشته باشد، هر قدر هم موشک بزند، اینجا هر چه هم ادعا کنند، چند نفر در رژیم صهیونیستی کشته شده است که این طور بیاید و مردم عادی را بکشد.» پزشک‌یکان تأکید کرد: «رژیم صهیونیستی ترور که می‌کند، به کشورهای دیگر که حمله می‌کند، هر کجا که دلش خواست می‌رود و انسان‌ها را آنجا راحت می‌کشد، امروز بزرگترین تروریست دنیا همین رژیم صهیونیستی است. شما تعداد کسانی که رژیم صهیونیستی هر روز با موشک و پهپاد و آدهای خودش ترور می‌کند حساب کنید، ببینید چند نفر است؟ در ایران در روز اول ریاست‌جمهوری بنده، در شب تحلیف آمدند اسماعیل هنیه را در ایران ترور کردند. کدام قانون و چارچوب حقوقی بین‌المللی اجازه چنین کاری را می‌دهد. تروریست واقعی اینجا هستند، اما همین‌ها به کسی که می‌خواهد از مملکت و سرزمین‌شان دفاع کند، می‌گویند تروریست. اعداد و ارقام واضح هستند و جای اختلاف و دعوا باقی نمی‌گذارد، اعداد و ارقام را مقایسه کنید، ببینید چقدر ترور کردند و چقدر آتشی که اینجا می‌گویند تروریست هستند، از اینجا آدم کشته‌اند، آن وقت می‌شود به دنیا گفت چه کسانی تروریست و ضد حقوق بشر هستند! چه کسانی انسانیت را زیر پای خود گذاشتند و ارزشی برای انسانیت قائل نیستند. امروز دنیا این وضعیت را می‌بیند و متأسفانه با این وجود برخی دولت‌ها از رژیم صهیونیستی دفاع می‌کنند، قدرت‌ها از صهیونیست‌ها دفاع می‌کنند؛ قدرت‌هایی که دم از حقوق بشر می‌زنند و این شرم‌آور است. جمهوری اسلامی ایران گفته که حق خود برای پاسخ به شهید کردن اسماعیل هنیه را محفوظ نگه می‌دارد، آیا این به معنای آن است که شما حتماً به نحوی به این اقدام پاسخ خواهید داد؟ رئیس‌جمهور در پاسخ به این سوال گفت: «اگر سازمان‌های بین‌المللی نتوانند این رژیم متجاوز را سر جایش بنشانند و اجازه دهند دولتی که امکانات و قدرت در دستش است، هر وقت و هر جا دلش خواست هر کاری کند و هیچ‌کس هم جلوش را نگیرد، طبیعتاً ما پاسخ مناسب را خواهیم داد.»

باید مسائل منطقه را حل کنیم

او در پاسخ به سوال دیگری درباره پهپود روابط ایران با همسایگان و اینکه آیا بنا دارید از نفوذ خود برای کنترل حملات حوشی‌ها به خطوط کشتیرانی استفاده کنید هم تصریح کرد: «اصل بی‌ثباتی که در منطقه ایجاد می‌شود، به خاطر رژیم صهیونیستی است. رژیم صهیونیستی آدم نکشد و ترور نکند، هیچ اتفاقی نمی‌افتد. آمریکا از رژیم صهیونیستی پشتیبانی نکند، رژیم صهیونیستی مردم را از خانه‌هایشان و سرزمین‌شان بیرون نکند، بعد ببینیم حوشی‌ها و حزب الله و حماس و یا اینهایی که می‌گویند، چه مداخله‌ای خواهند کرد. اگر رژیم صهیونیستی دست از این جنایات بردارد، تصور می‌کنم خیلی از زمینه‌هایی که شما می‌گویید باعث ناامنی هستند، خودبه‌خود حذف خواهند شد. اینکه چگونه خواهیم توانست با همسایگان رابطه‌مان را اصلاح کنیم، خیلی ساده است. با همسایه‌هایمان که دعوا نداریم، امنیت ما امنیت آنهاست و امنیت آنها هم امنیت ماست. ما هیچ فکری برای اینکه در یک کشوری نامنی ایجاد شود نداریم و اصلاً چنین چیزی به ذهن ما خطور نمی‌کند، برای اینکه اگر کشورهای همسایه ما ناامن شوند، قطعاً فردا کشور ما هم ناامن خواهد شد.» رئیس‌جمهور

محمدجواد ظریف:

واکنش ایران به جنایات اسرائیل در زمان مناسب و به انتخاب ایران انجام می‌شود

بمباران به شهادت رساند تا بتواند این بزرگمرد مقاومت را به شهادت برساند. سید به هدف و آرزوی خود رسید و به یاران شهیدش پیوست. مقاومت مردم منطقه در برابر جنایات رژیم صهیونیستی ادامه خواهد داشت و آن‌ها نمی‌توانند با این گونه اقدامات ضدانسانی مقاومت را از پای درآورند.»

معاون رئیس‌جمهور که در جمع خبرنگاران صحبت می‌کرد در پاسخ به این سوال که واکنش ایران به این اقدامات تروریستی چه خواهد بود؟ گفت: «واکنش ایران در زمان مناسب و به انتخاب ایران در برابر جنایات رژیم صهیونیستی انجام می‌شود و در سطح رهبری و عالی‌حکومت در این ارتباط تصمیم‌گیری می‌شود.»

«اسماعیل قالی» فرمانده نیروی قدس سپاه پاسداران انقلاب اسلامی هم برای تسلیت در دفتر حزب‌الله لبنان در تهران در پی شهادت سیدحسین نصرالله دبیرکل حزب‌الله حضور یافت. او در جریان این دیدار با «عبدالله صفی‌الدین» مسئول دفتر حزب‌الله لبنان در ایران گفت‌وگو کرد.

کند یا نه؛ در هر صورت ویرانگر خواهد بود. مسیر دوم نیز ادامه دور زدوخوردهای پی‌پی‌گویی و نیابتی است. مسیر دوم نیز علاوه بر تنش‌زا بودن و از بین بردن امنیت روانی جامعه، هزینه‌های خود را دارد. چراکه اصولاً این سوال پرسیده می‌شود که انتهای این چرخه کجاست. ایران امروز بنیة اقتصادی‌ی ورود به جنگ را ندارد. مشکلات داخلی فراوانی نیز دارد که شرایط را حساس‌تر می‌کنند. درست است که ایرانیان از خاک خود در هر صورت دفاع خواهند کرد اما امروز که بحث‌های تبلیغاتی مبنی بر اعزام نیرو به لبنان و شرکت در جنگ مطرح است، باید این نکته را خاطر نشان کرد که ایران ۱۴۰۳ با ایران دهه‌های پیشین متفاوت است. آن مدل حضورهای برون‌مرزی مثل جنگ با داعش، امروز به شکل قدیم از سنوی افکار عمومی - نه بخش ایدئولوژیک جامعه - پشتیبانی نمی‌شود. هم‌اوردی فناوریانه نیز به نفع ایران تمام نمی‌شود. در چنین شرایطی، باید صبر کرد و دید که حکمرانان چه تصمیمی می‌گیرند. راه سوم که مسیر دیپلماسی، چانه‌زنی و کنار آمدن با غرب بر سر مسئله اسرائیل است، از جنگ مستقیم هم سخت‌تر ایجاد می‌شود. آینده بسیار غبارآلود است.

ایران و اسرائیل آغاز می‌شود اما به عراق، یمن، خلیج فارس، عربستان، ترکیه و برخی دیگر از کشورهای منطقه کشیده می‌شود. آمریکا حتی اگر در مرحله اول وارد این درگیری نشود، به‌طور قطعی و گسترده از اسرائیل حمایت جدی مالی، لجستیکی و اطلاعاتی خواهد کرد. از این سمت هم منافع آمریکا در کشورهای حاشیه خلیج فارس (مثل پایگاه ناوگان پنجم در بحرین یا پایگاه هوایی العدید) هدف قرار می‌گیرند. این جنگ، جنگی خواهد شد که خاموش کردنش کار هیچ‌کس نیست. ایران هیچ وقت پشتیبانی‌هایی که اسرائیل دارد را نخواهد داشت. در این سناریو، چین به‌عنوان بزرگ‌ترین شریک تجاری آمریکا (برعکس) و همچنین شریک تجاری بزرگ اسرائیل، حمایت تمام‌قدی از ایران نخواهد کرد چون منافع خود را ترجیح می‌دهد. می‌ماند روسیه که همین حالا به‌زعم طرف‌های اروپایی، ایران را در جنگ اوکراین - که هنوز نمی‌دانم چه ربطی به ما دارد - گرفتار کرده و ما را بیشتر در این باتلاق فرو می‌برد.

ایران هم‌اکنون بر سر دوراهی قرار دارد. یک طرف مسیر جنگ مستقیم و گسترده با اسرائیل است که فرقی نمی‌کند آمریکا در آن ورود